

Η ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΩΝ

27. Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

i. Η Μακρά Πορεία των «Ολυμπίων»

Η εργασία αυτή που έχει βασιστεί σε ποικίλες πηγές πάνω στους αρχαίους και τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, παρατηρεί τη συγκλονιστική πορεία της εξέλιξης τεσσάρων χιλιετιών –θετική κατά το πολύ, αλλά και κατά καιρούς αρνητική. Μέσα από την παρατήρηση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού παρακολουθείται η πορεία της ιδέας της ευγενικής άμιλλας στο στίβο και το αποτέλεσμα της καλλιέργειας των φυσικών, ψυχικών και πνευματικών δυνάμεων των νέων.

Κατά την πρώτη τους χιλιετία οι Ολυμπιακοί Αγώνες γεννώνται και διαμορφώνονται μέσα στη μυθική τους ατμόσφαιρα. Στη δεύτερη χιλιετία τους ανέρχονται έως ότου εξελίσσονται αρνητικά και τελικά καταργούνται. Στην τρίτη τους χιλιετία αναδιοργανώνονται και προσαρμόζονται στη σύγχρονη εποχή, ενώ η ανατολή της 3^{ης} μ.Χ. χιλιετίας, της 4^{ης} χιλιετίας της ιστορίας των «Ολυμπίων», βρίσκει και πάλι τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην πατρίδα τους, όπου οι θρησκευτικές εορτές των αρχαίων Ελλήνων τους ίδρυσαν πριν 2.300 χρόνια.

Ξεκινώντας από τα βάθη της προϊστορίας από την Ιερή Άλτη και διαρκώς προσαρμόζομενοι στις σύγχρονές τους ανάγκες, οι Ολυμπιακοί Αγώνες ανήκουν πλέον σ' ολόκληρη την ανθρωπότητα, συμφιλιώνοντας τις φυλές της γης μέσα από τη διαρκή προσπάθεια για πανανθρώπινη κατανόηση και συνεργασία.

ii. Από τον Θεοδόσιο 393 π.Χ. ως τον Curtius 1838 μ.Χ.

Από το 390 μ.Χ. ο αυτοκράτωρ Θεοδόσιος Α' απαγόρευε τη λειτουργία των αρχαίων Ιερών και την οργάνωση των Αγώνων. Αναπτύχθηκαν οι νέες θρησκευτικές αντιλήψεις και θεωρίες για το ανθρώπινο σώμα και τον Αθλητισμό, ενώ είχαν ξεσπάσει φοβερές διαμάχες μεταξύ των αρχαίων ειδωλολατρών και των χριστιανών, που δημιουργούσαν μεγάλα προβλήματα κυρίως ανάμεσα στο στράτευμα.

Η επίσημη κατάργηση των Ολυμπιακών Αγώνων έφτασε το 393 μ.Χ. με το διάταγμα του αυτοκράτορα Μ. Θεοδοσίου Α', που απαγόρευε τη λειτουργία των ειδωλολατρικών Ιερών. Τότε γράφεται και το τέλος της ζωής του Ιερού της Ολυμπίας. Το 426 μ.Χ., με ένα άλλο διάταγμα του Θεοδοσίου Β' ακολουθεί η καταστροφή των μνημείων της Άλτης, που ολοκληρώθηκε με τους σεισμούς του 522 μ.Χ. και 551 μ.Χ.

Οι ισχυροί σεισμοί και οι μεγάλες πλημμύρες των ποταμών Αλφειού και Κλάδεου σκέπασαν τα μνημεία της Άλτης. Τα νερά του Αλφειού σβήνουν την Ιερή Φλόγα της Ολυμπίας και στις προσχώσεις του παρασύρονται οι στάχτες του βωμού του Δία, θάβοντας κάτω από το απαλό χώμα της Ήλιδας τον Ολυμπισμό. Η Ολυμπία σιωπά επί δέκα τρεις αιώνες.

Κατά τα ενετικά χρόνια το όνομα της Ολυμπίας έχει αφανιστεί εντελώς από τους βενετσιάνικους χάρτες. «Κατά τους χρόνους του Ανθρωπισμού», γράφει ο **Karl von Lennartz**, «η πτώση της Κωνσταντινούπολης και η εφεύρεση του τυπογραφείου κατέστησαν δυνατή μιαν αναγέννηση της αρχαίας Ελληνικής γνώσης και καλλιέργειας».

Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, οι Έλληνες λόγιοι, που άφησαν την Πόλη, παράληλα με την εφεύρεση του τυπογραφείου έφεραν τη γνώση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και καλλιέργειας σε όλη την έκταση της Ευρώπης, όπου έφτασαν. Η Ολυμπία και οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούσαν κύριο θέμα των κλασικών συγγραφέων, σε σχόλια, λεξικά, ιστορικές μελέτες, μεταφράσεις και τη λογοτεχνία, καθώς και στις χαρτογραφήσεις και τους γεωγραφικούς Άτλαντες.

Κατά το 18^ο αιώνα ζωηρότατο ενδιαφέρον γεννήθηκε για το αρχαίο ελληνικό κάλος, που προσέλκυε στην Ελλάδα πολλούς Ευρωπαίους. Το 1767, ένα χρόνο πριν ξεσπάσει ο Ρωσο-Οθωμανικός πόλεμος που κράτησε 6 χρόνια, ο Γερμανός **Johann Joachim Winckelmann** σχεδίασε επίσκεψη στην Ολυμπία μετά από άδεια του Σουλτάνου Mustafa III, ενώ τον Αύγουστο του 1766, ο Βρετανός αρχαιολόγος **Richard Chandler** είχε ταξιδέψει προς την Πελοπόννησο έχοντας ως οδηγό του την «Περιήγηση της Ελλάδος» του **Παυσανία**. Ακολούθησαν πολλοί άλλοι Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί και Γερμανοί περιηγητές.

Κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821, οι Βρετανοί και οι Γάλλοι, ανάμεσά τους και η ομάδα 'Expédition de Morée', υποστήριξαν τον αγώνα των Ελλήνων για την απαλλαγή από τους Οθωμανούς. Δύο χρόνια μετά τη ναυμαχία του Ναβαρίνου, το 1829, οι Γάλλοι αρχαιολόγοι της 'Expédition de Morée' αρχίζουν να ανασκάπτουν επί ένα χρόνο τα πρώτα Ολυμπιακά ευρήματα του Ναού του Διός.

Ο Γερμανός αρχαιολόγος **Ernst Curtius** επισκέφθηκε για πρώτη φορά την Ολυμπία το 1838. Το 1852 εξέδωσε στο Βερολίνο το βιβλίο του «Ολυμπία». Από το 1875 ώς το 1881, οι αρχαιότητες στην Άλτη έρχονται στο φως με τις ανασκαφές της γερμανικής αρχαιολογικής σχολής, από τους **Ernst Curtius** και **Friedrich Adler**. Η εργασία αυτή της γερμανικής σχολής έλκυσε το ενδιαφέρον του **Pierre Frédy, Baron de Coubertin** για την αναβίωση των αρχαίων Ολυμπιάδων.

iii. Οι Προτάσεις για την Αναβίωση των «Ολυμπίων»

Καθώς ο Μεσαίωνας κλείνει οι Ολυμπιακοί Αγώνες αρχίζουν να προκαλούν και πάλι ζωηρό ενδιαφέρον, κυρίως με την ανάπτυξη του Ανθρωπισμού. Το μέγιστο ενδιαφέρον και η σημαντική πρόοδος στη θετική εξέλιξη του αθλητισμού έφτασε στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Το Ολυμπιακό Αθλητικό Πνεύμα ήταν σαφώς το καθαρά αμιγές όργανο για την παγκόσμια εξάπλωση του ερασιτεχνικού αθλητισμού στην καθημερινή ζωή.

Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν ιδέα πολλών φύλων του Ολυμπισμού, που είχαν προχωρήσει στη διεξαγωγή αγώνων πολύ πριν από τους I σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, το 1896.

Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα φωτισμένα πνεύματα στην Ευρώπη και την Ελλάδα άρχισαν να προτείνουν την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, προσαρμόζοντάς τους διεθνώς στη σύγχρονη εποχή με την παράλληλη ανάπτυξη ενός Διεθνούς Ολυμπιακού Κινήματος, που είχε ως βάση το αρχαίο ελληνικό αθλητικό ιδεώδες του «καλοῦ κάγαθοῦ»: του «καλοῦ», δηλ. του όμορφου και του «ἀγαθοῦ», δηλ. του ενάρετου και γενναίου αθλητή των Ολυμπιακών Αγώνων. Βασικός προβληματισμός ήταν η ηθική, φυσική, σωματική και ψυχική βελτίωση της υγείας των νέων μέσα από την άθληση.

iv. Ο Φιλέλληνας Dr Williams Penny Brookes

Ο Dr Williams Penny Brookes (1809-1895), γιατρός στο επάγγελμα, ένας ανθρωπιστής και θερμός φιλέλληνας υπήρξε ιδρυτής της «Olympian Society». Με οδηγό του τις Ολυμπιακές Αξίες, το 1850 είχε ιδρύσει στο Much Wenlock, Shropshire, την «Ολυμπιακή Τάξη», “The Olympian Class”, με σκοπό την ηθική, φυσική, σωματική και ψυχική βελτίωση της υγείας των κατοίκων της πόλης του μέσα από την άθληση.

Ο Dr Williams Penny Brookes είχε μελετήσει τα Ολυμπιακά αθλήματα και είχε συμπεριλάβει πολλά από αυτά στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων του Wenlock. Ο όρος «Ολύμπιος, Olympian» αποτελούσε γ' αυτόν το όραμα της αρχαίας ελληνικής εκπαίδευσης. Ο τόπος της διεξαγωγής των αγώνων ονομάστηκε «Olympian Field». Κατά τη διάρκεια αυτών των αγώνων το Στάδιο κοσμούσαν λάβαρα με αρχαίες ελληνικές επιγραφές, όπως: «Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων», πάντα να αριστεύεις, να είσαι ο πιο καλός και να ξεπερνάς τους άλλους. Οι αθλητές στεφανώνονταν με στέφανο δάφνης, ενώ από το 1865 εισήχθησαν τα μετάλλια, αργυρά και χάλκινα.

Ο Γεώργιος Δολιανίτης ονομάζει τον Dr Williams P. Brookes «Ιεροφάντη του Ασκληπιού», που προσπαθούσε να πραγματώσει τις ανθρωπιστικές του

πεποιθήσεις μέσα από το Ολυμπιακό Ιδεώδες, ιδρύοντας τη «Wenlock Olympian Society», αφού προηγουμένως είχε ιδρύσει τη “The Olympian Class”, «Τάξη των Ολυμπίων», στις 25.2.1850.

Με τα ετήσια αθλητικά φεστιβάλ που διοργάνωνε στη γενέτειρά του επί 44 συνεχή χρόνια και με τη «National Olympian Association», που ίδρυσε το 1865, έθεσε τις βάσεις για τη μετέπειτα Βρετανική Ολυμπιακή Επιτροπή. Συνολικά είχαν διεξαχθεί πάνω από σαράντα Ολυμπιακές αθλητικές συναντήσεις στην Ευρώπη, πριν τους I Διεθνείς Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 1896.

Ο Dr Williams P. Brookes είχε πάντα τα μάτια του στραμμένα στη γενέτειρα του Ολυμπιακού Ιδεώδους. Χειροκροτούσε, επιβράβευε και ενεθάρρυνε τα «Ολύμπια», τα οποία είχε ως πρότυπο. Το όνειρό του ήταν η διοργάνωση των διεθνών Ολυμπιακών φεστιβάλ στην Αθήνα, ιδέα που είχε συλλάβει ήδη από το 1881 σύμφωνα με την ελληνική εφημερίδα της Τεργέστης «Κλειό», όπου στο φύλλο της 13 της 25^{ης} Ιουνίου 1881, ο αρθρογράφος καταλήγει: «...ο Dr Williams P. Brookes, ο θερμός φιλέλληνας, ενεργεί όπως τελεσθεί εν Αθήναις προσεχώς Διεθνής Ολυμπιακή Πανήγυρις».

Στην Αγγλία από το 1850 γίνονταν οι Αγώνες “Olympian Games”. Μέχρι το 1895 είχαν γίνει συνολικά σε τοπικό επίπεδο 45 ετήσιοι αγώνες, αλλά και σε εθνικό επίπεδο είχαν διεξαχθεί αρκετοί “Olympian Games”.

Για το Ιωβηλαίο της βασίλισσας Victoria, το 1877, ο Dr Williams P. Brookes ζήτησε από την Ελλάδα ένα Ολυμπιακό βραβείο. Σε απάντηση αυτής της αίτησης ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ έστειλε ένα κατάλληλα χαραγμένο ασημένιο κύπελλο, που παρουσιάστηκε στα Olympian Games που έλαβαν χώρα στο Shrewsbury.

Το 1889 ο Baron Pierre de Coubertin ως διοργανωτής του Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής στο Παρίσι, απευθύνθηκε και σε αγγλικές εφημερίδες. Ο Dr Brookes ανταποκρίθηκε. Ο Baron de Coubertin εντυπωσιάστηκε τόσο από την πρόσκληση του γηραιού γιατρού, που τον Οκτώβριο του 1890 τον επισκέφθηκε στο Much Wenlock όπου και προς τιμήν του προγραμματίστηκαν Olympian Games.

Τότε οι δύο άνδρες, ο Dr Brookes στα 81 χρόνια του και ο Baron de Coubertin στα 27 του, συζήτησαν τις όμοιες φιλοδοξίες τους: το κοινό όνειρό τους για μια διεθνή Ολυμπιακή αναβίωση των αθλητικών Αγώνων, που θα συνδεόταν με την ιστορία της Ελλάδας. Στην επιστροφή του στη Γαλλία ο Baron de Coubertin έδωσε μια θερμή περιγραφή της παραμονής του στο Much Wenlock και αναφέρθηκε στις προσπάθειες του οικοδεσπότη του να αναβιώσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Αν και ο Dr Brookes περιλαμβανόταν ως τιμώμενο μέλος στο Αθλητικό Συνέδριο του 1894, ο 85χρονος γιατρός δεν ήταν σε θέση να παραβρεθεί

λόγω της κακής κατάστασης της υγείας του. Το 1859, όταν στην Αθήνα τελέσθηκαν τα Α' Ολύμπια, ο Dr Brookes με τον ενθουσιασμό του αθλοθέτησε βραβείο δέκα λιρών για το νικητή του δόλιχου δρόμου και πρόσθετο βραβείο δέκα λιρών (281,20δρχ.) για το νικητή του σταδίου, το σταδιοδρόμο. Κήρυξε δε το νικητή Π. Βελισσαρόπουλο επίτιμο μέλος της “Olympian Class”, «Τάξη Ολυμπίων» του Much Wenlock.

Πέθανε ακριβώς τέσσερις μήνες πριν από την πραγματοποίηση του μακροχρόνιου ονείρου του: να δει τους πρώτους διεθνείς Ολυμπιακούς Αγώνες που διοργανώθηκαν στην Αθήνα το 1896. Έτσι, δεν έζησε αυτή την ιστορική πραγματοποίηση.

Η «Olympian Society» γιόρτασε το 2000 στο Much Wenlock τα 150 χρόνια της και συνεχίζει την αθλητική της δραστηριότητα πάνω στις Ολυμπιακές αρχές του ιδρυτή της.

v. Ο Ποιητής Παναγιώτης Σούτσος

Στην Ελλάδα η πρώτη ίσως γραπτή αναφορά πρότασης αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων παρουσιάζεται στους «Νεκρικούς Διαλόγους» του ποιητή **Παναγιώτη Σούτσου** (1806-1868), που είχε δημοσιευθεί στην εφημερίδα «ΗΛΙΟΣ» της τότε ελληνικής πρωτεύουσας του Ναυπλίου, στα φύλλα 2, 3 και 4, που άρχισε να εκδίδεται την 1^η Ιουλίου του 1833.

Την ιδέα της αναβίωσης των Ολυμπίων είχε ο ποιητής από τις ανασκαφές, που είχαν ήδη από το 1829 φέρει σε φως τους θησαυρούς της Αρχαίας Ελλάδας.

«ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ»

Παναγιώτη Σούτσου

(Περικλής, Πλάτων, Ι. Καποδίστριας, Νεόστρατος)

Πλάτων:

«Ἄν ηδύνατο στη γη σας η σκιά μας να πετάξει,

προς τους Υπουργούς του θρόνου ήθελε με τόλμη κράξει:

Ἄφετε τα μικρά πάθη, τας ματαίας ἐριδάς σας,

ἀθλίοι συλλογισθήτε τ' ἡτον πάλαι η Ελλάς σας.

Δεν με λέγετε, πού είναι οι αρχαίοι σας Αγώνες,

πού τα Παναθήναιά σας;

Αι μεγάλαι τελεταί σας, τα μεγάλα θέατρά σας,

πού εικόνες κι ανδριάντες, πού βωμοί και πού τεμένη;

Κάθε πόλις, κάθε δάσος και καθείς ναός προπάντων

ήσαν πάλαι πληθυσμένοι.

Με ομήγυριν σιγώσαν μαρμαρίνων ανδριάντων
τους βωμούς σας ζένα έθνη στόλιζαν με προσφοράς.

*Με χρυσούς ο Γύπας Πίθους
 και ο Κροίσος με κρατήρας και με πλάκας αργυράς
 και με πολυτίμους λίθους
 ήγαγε των Ολυμπίων η ενδοξοτάτη Πάλη,
 έρεεν εις τον αγώνα λαού χείμαρρος πολύς.
 Και κατέβαιναν εις τούτον αθληταί οι βασιλείς,
 ο Ιέρων και ο Γέλων και ο Φίλιππος και άλλοι.
 Εις Ελλήνων χιλιάδας τεσσαράκοντα εκθάμβους,
 ο Ηρόδοτος παρίστα στην κομψήν του ιστορίαν
 τους προσφάτους των θριάμβους:
 ἥκουεν ο Θουκυδίδης την αραίαν αρμονίαν της πεζής ποιήσεώς του
 και ηλείφετο εις πάλην ἐνδοξος αντίζηλός του»...*

Ο κοινωνιολόγος καθηγητής Δημήτρης Τσάκωνας γράφει: «Ο Παναγιώτης Σούτσος συμπλέκει αρχαϊσμό, ρομαντισμό και πατριωτισμό. Αφού σπούδασε στο Παρίσι και την Πάδοβα, γύρισε στην Αθήνα και έγινε νομάρχης και κατόπιν γραμματέας του Συμβουλίου Επικρατείας. Αναστηλωτής της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας, με την μελέτη του, «Νέα Σχολή», κήρυξε με αυθεντία προφήτη, ότι η τότε λαλούμενη γλώσσα περιείχε πολλά θρύμματα λέξεων των τεσσάρων αρχαίων Ελληνικών διαλέκτων».

vi. Η Εισήγηση του Ιωάννη Κωλέττη, 1835

Ο Ιωάννης Κωλέττης (1773-1847), γιατρός, πολιτικός, πρέσβης στο Παρίσι και πρωθυπουργός (1844-1847), εισηγήθηκε το 1835 στο βασιλέα Όθωνα την καθιέρωση πανελληνίων εορτών και δημοσίων αγώνων κατά το πρότυπο της αρχαιότητας.

Στις 2.2.1837 εξεδόθη βασιλικό διάταγμα για τη δημιουργία μιας δωδεκαμελούς επιτροπής με την αρμοδιότητα της οργάνωσης των Ολυμπίων: «...διὰ νὰ δώσουμε εἰς τὴν ἔօρτὴν ταύτην χαρακτήρα πανηγυρικὸν καὶ ἐθνικώτερον, διατάττομεν τὴν τῶν Ἐσωτερικῶν γραμματείαν νὰ λαμβάνει συνεννοούμενη μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὥστε εἰς τὸ ἐφ' ἐξῆς τρεὶς ἡμέρας καὶ μάλιστα μετὰ τὸ τέλος τῆς ἅνω ἐκθέσεως καὶ δοκιμασίας νὰ λαμβάνουν χώραν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διάφοροι δημόσιοι ἀγῶνες ὀνομαστὶ ἵπποδρομία, ἥ πάλη, ὁ δρόμος, ὁ δίσκος, τὰ πηδήματα, τὰ ἀκοντίσματα, οἱ ἐθνικοὶ χοροὶ καὶ ἄλλα γυμνάσματα, τὰ ὅποια θέλουν ἐκτελείσθαι κατὰ τὴν τάξην τῆς μουσικῆς».

vii. Ευαγγέλης Ζάππας, Χορηγός των Α΄ Ολυμπίων

Ο Ευαγγέλης Ζάππας (1800-1865) γεννήθηκε στο χωριό Λάμποβο της Ηπείρου, απ' όπου έφυγε νέος για τα Γιάννενα. Κατά την Ελληνική Επα-

νάσταση του 1821 ήταν υπό τις διαταγές του Μάρκου Μπότσαρη.

Από τους «Νεκρικούς Διάλογους» του ποιητή Παναγιώτη Σούτσου οραματίσθηκε την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Άρχισε δε αμέσως αλληλογραφία με το βασιλέα Όθωνα, δια της διπλωματικής οδού, προτείνοντας την ανάληψη όλων των εξόδων για την ανέγερση μεγαλοπρεπούς κτηρίου των Ολυμπίων.

Ο βασιλέας Όθωνας ανέθεσε στον Αλέξανδρο Ρίζο Ραγκαβή τις διευθετήσεις πάνω στις προτάσεις του Ευαγγέλη Ζάππα, κι ο Αλέξανδρος P. Ραγκαβής, τότε υπουργός των εξωτερικών, μετέπειτε με το κύρος του τον Ευαγγέλη Ζάππα να δεχτεί τα Ολύμπια να αποτελούν κάθε τέσσερα χρόνια την κύρια εμποροπανηγυρική έκθεση για την ανάπτυξη των ελληνικών προϊόντων. Αντιπρότεινε δε, να διεξάγονται μετά από τις εμπορικές αυτές συνάξεις και οι αθλητικοί, μουσικοί, πολιτιστικοί αλλά και πνευματικοί αγώνες, ως επιστέγασμα της πνευματικής παραγωγής και δείγμα της γενικής καλλιέργειας των πολιτών.

Το Ζάππειο Μέγαρο κατασκευάστηκε με σχέδια των K. Boulanger και Theophil Hansen. Εγκαινιάσθηκε δε τη 2^η Κυριακή του Οκτωβρίου του 1888, κατά τα Δ΄ Ολύμπια. Ο Ευαγγέλης Ζάππας θυμήθηκε τους Ολυμπιακούς Αγώνες στη διαθήκη του, αφήνοντας κληροδότημα για το σκοπό αυτό.

Ο οραματισμός του Ευαγγέλη Ζάππα, γράφει ο Γ. Δολιανίτης, και κυρίως η χορηγία του για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, που λόγω των πολιτικών συνθηκών της Ελλάδας του 1856-58, εκφράστηκε με τα Α΄ Ολύμπια το 1859. Τα Β΄ Ολύμπια οργανώθηκαν το 1870, τα Γ΄ το 1875 και τα Δ΄ το 1888-89, που απετέλεσαν γεγονός καθοριστικής σημασίας, που από την αρχή ξεπέρασαν τα ελληνικά σύνορα και ενέπνευσαν προσωπικότητες που «μετείχαν της Ελληνικής Παιδείας».

Η μοναδικότητα των Ολυμπίων στο αγωνιστικό τους μέρος σε σύγκριση με παρεμφερείς ξένες δραστηριότητες, συνίσταται στη δια βίου χορηγία του E. Ζάππα, στη θεσμική ανά τετραετία καθιέρωσή τους με Βασιλικό Διάταγμα, καθώς και αγωνισμάτων από τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες στον πανελλήνιο χαρακτήρα τους, την επισημότητά τους και ιδιαίτερα την ενθουσιώδη παρουσία και συμμετοχή μεγάλου αριθμού θεατών.